

De rechter oorschelp

In totaal 8 keer wordt in Tenach gesproken over bloed dat aan het oor gesmeerd wordt. Zie Exodus 29:20 (2x), Leviticus 8: 23 en 24 en Leviticus 14:14, 17, 25 en 28. Niet alleen aan het rechter oor, maar ook aan de rechter duim en de rechter grote teen werd het bloed gesmeerd. Omdat deze drie lichaamsdelen allen uiteinden van het lichaam betreffen zijn er geleerden die menen dat deze handeling betrekking heeft op het hele lichaam. Wat men daarbij over het hoofd ziet is dat het alleen delen van het lichaam aan de rechter zijde betreft. Dan zou het symbolisch zijn voor het halve lichaam.

Een mijns inziens betere verklaring is bij Calvijn te vinden die meent dat als er sprake is van 'rechts' ook 'links' daarbij inbegrepen is. Zelf zie ik in de aanduiding 'rechts' meer de betekenis in van 'dominantie', 'verantwoordelijkheid'. Rechts gaat altijd voorop en links volgt dan en vult het aan.

Wat Calvijn er verder over schrijft is mij uit het hart gegrepen. Hij vraagt: Waarom worden oor, hand en voet ingesmeerd en niet de borst of de tong? Wel het oor wijst op gehoorzaamheid en de handen op het handelen en de voeten op waar men gaat.

Het gaat om toewijding aan God.

Aardig is dat Calvijn er nog op wijst dat het insmeren begint met het oor. De gehoorzaamheid aan God staat voorop. Voordat men handelt of gaat moet men luisteren naar wat God te zeggen heeft.

Een aanvulling over het oor als lichaamsdeel. De Hebreeuwse uitdrukking is 'tenoech ozen'. Veel vertalingen denken hierbij aan de oorlel (De King James, Staten Vertaling, HSV, NBG, Chouraqui, Buber-Rosenzweig, Willibrord vertaling, NBV21). Ook de woordenboeken geven dit meestal zo weer.

Toch zijn er enkelen die aan een ander deel van het oor denken: Rashi en rabbijn Vredenburg heeft het over 'het kraakbeen van het oor', en Oussoren vertaalt gewoon 'oorschelp'.

Volgens Preuss, in *Biblical en Talmoedic Medicine*, is met 'tenoech' kraakbeen bedoeld. En de oorlel is het enige deel van het oor dat juist géén kraakbeen bevat. De rest van het uitwendige oor bestaat geheel uit kraakbeen bedekt met huid.

Een tweede argument dat pleit voor de vertaling 'oorschelp' is dat via de gehoorgang het geluid het midden- en binnenoer binnenkomt. En deze gehoorgang wordt omgeven door de oorschelp en niet door de oorlel. In de zinnebeeldige betekenis past oorschelp hier goed, in tegenstelling met 'oorlel'.

Lukas A. de Groot, Februari 2025.

Met dank aan Wout van Luik, die me wees op het citaat van Calvijn.